

عنوان مقاله:

بازنگری در تمایز فلسفه اسلامی و عرفان نظری به مثابه علم

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های فلسفه اسلامی، دوره 17، شماره 30 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

غلامعلی مقدم - استادیار گروه فلسفه و کلام اسلامی، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مشهد

خلاصه مقاله:

برای تمایز علوم از هم، معیارهای حقیقی و اعتباری متعددی بیان شده است؛ تفاوت موضوع، محمول، روش، غایت، سنخ مسائل، وضع و قرارداد و... از آن جمله است. عرفان نظری که علمی حصولی و عهده دار تبیین عقلانی شهود عرفانی است، برای تمایز خود از فلسفه بر برخی از این معیارها تکیه کرده است. با توجه به اینکه بسیاری از مسائل خداشناسی، جهان شناسی و انسان شناسی عرفان نظری در شیوه و موضوع با فلسفه مشترک است، سؤال این است که آیا به واقع می توان عرفان نظری را علمی متمایز از فلسفه به ویژه فلسفه اسلامی قلمداد کرد. به نظر می رسد علی رغم تلاش عرفان نظری در این زمینه، تفکیک عرفان نظری از فلسفه محل تامل و تردید بوده، ادله عرفان نظری در توجیه تمایز یا اثبات شرافت و علو این علم نسبت به فلسفه در اثبات مدعا کافی نیست. این معیارها اگرچه تمایز میان شهود، تعقل، عمل یا عرفان شهودی از عرفان عملی و فلسفه را ثابت می کند، اما برای اثبات عرفان نظری به مثابه علمی جداگانه کافی به نظر نمی رسد. در این مقاله به روش تحلیلی، یکی از معیارهای عمده ارائه شده برای تمایز عرفان نظری از فلسفه که تفاوت در موضوع است، مورد تحلیل و بررسی واقع شده و از دو جهت یعنی تحقق موضوع و توانایی ایجاد تمایز، مورد مناقشه قرار گرفته است.

کلمات کلیدی:

عرفان نظری، تمایز عرفان از فلسفه، نقد عرفان نظری، تمایز علوم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1632376>

